

Aan de leden van de raad
van de gemeente Oss

E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
		hvh	140412
Onderwerp		Uw kenmerk	
Financieel en juridische inrichting van de voorziening Huishoudelijke Verzorging			

Geachte raadsleden,

Sinds 2007 is huishoudelijke verzorging een wettelijke taak van de gemeente. De voorziening is bedoeld voor mensen die door een beperking of hoge leeftijd hun huishouden niet meer zelfstandig kunnen doen en geen mogelijkheden hebben om zelf hulp te regelen.

De gemeente Oss wijst deze voorziening toe op basis van een systeem van een beschreven resultaat: een 'schoon en leefbaar huis'. Dit resultaat wordt beschreven door de schoonmaakactiviteiten en de frequentie daarvan vast te stellen. Bij deze manier van indiceren staat het resultaat – een schoon en leefbaar huis – centraal. Zo kan optimaal worden aangesloten bij de ondersteuningsbehoeften van de cliënt, het creëert flexibiliteit in de te bieden ondersteuning en het geeft ruimte aan de expertise van de professional. Deze manier van indiceren is door de Centrale Raad van Beroep omstreden verklaard. Daarnaast spelen er nog andere ontwikkelingen, die ertoe leiden dat de financiële houdbaarheid van de voorziening Huishoudelijke Verzorging onder druk komt te staan. In deze brief leggen we uit welke ontwikkelingen er spelen en hoe we daar mee om gaan.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk zijn er een aantal ontwikkelingen, die ertoe leiden dat we opnieuw moeten kijken naar de juridische en financiële houdbaarheid van de voorziening. Het gaat om de volgende zaken:

1. Uitspraak Centrale Raad van Beroep

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft meermaals uitspraken gedaan ten aanzien van de gemeentelijke beschikkingen van ondersteuning. De uitspraken uit zowel 2016 als 2018 draaiden om de rechtszekerheid van cliënten. De CRvB is eind 2018 opnieuw tot de conclusie gekomen dat resultaatgericht beschikken onvoldoende rechtszekerheid biedt voor cliënten. Bij resultaatgericht indiceren weet de cliënt op voorhand niet precies hoeveel uren ingezet gaan worden. Het resultaat wordt immers beschreven als een 'schoon en leefbaar huis'. Dit resultaat wordt geconcretiseerd door de schoonmaakactiviteiten en de frequentie ervan vast te stellen. Een 'schoon en leefbaar huis' kan betekenen dat de ene week de keukenkastjes worden gepoetst en de andere week de badkamer wordt geschrobd. De CRvB vindt echter dat een inwoner recht heeft om te weten hoeveel uren er precies ingezet worden, zodat inwoners daar bezwaar tegen kunnen maken als zij vinden dat dit niet voldoende is. Bezwaar maken tegen een 'schoon en leefbaar huis' is volgens de CRvB niet logisch; daarmee zeg je dat je het niet eens bent met een schoon en leefbaar huis.

2. Aangekondigde wetswijziging Wmo 2015 door Minister de Jonge

Op 12 april jl. heeft minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer gereageerd op de hierboven genoemde uitspraken van de CRvB. Minister De Jonge wil beide vormen van beschikken (beschikken op uren en beschikken op resultaat) een plek geven binnen de Wmo 2015. Voorwaarde is dat gemeenten goed controleren of het resultaat wordt behaald en of het van voldoende kwaliteit is. Hiervoor moet een objectief normenkader worden opgesteld, waarin de lokale afwegingen goed worden verwoord. In het normenkader wordt op basis van onderzoek vastgelegd welke activiteiten en welke frequentie nodig zijn om de resultaten te behalen die in het gemeentelijke beleid zijn verankerd. Daarnaast is het van belang dat een kwaliteitscontrole ontwikkeld wordt, waarmee gecontroleerd kan worden of de geleverde ondersteuning van voldoende kwaliteit is en of de resultaten worden bepaald. De termijn waarop de wetsaanpassing aan de Eerste en Tweede Kamer wordt voorgelegd is nog niet bekend. De minister is voornemens zo spoedig mogelijk na het zomerreces het wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen.

3. Invoering van het abonnementstarief

Vanaf 1 januari 2019 is de eigen bijdrage voor de gemeentelijke hulp, zorg en ondersteuning vanuit de Wmo veranderd. Voorheen werd gekeken naar inkomen of vermogen bij de berekening van de eigen bijdrage. Met de invoering van het abonnementstarief is dat losgelaten. Er is dus gebroken met het principe 'bijdrage naar draagkracht'. Het Kabinet heeft deze maatregel genomen om de stapeling van zorgkosten tegen te gaan. Cliënten betalen nu een eigen bijdrage van maximaal € 17,50 per 4 weken. Per 1 januari 2020 verandert dit naar een abonnementstarief van € 19,00 per maand. Een gevolg van de invoering van het abonnementstarief is een aanzuigende werking. De stapeling van kosten zorgde ervoor dat mensen minder snel bij de gemeente aanklopten voor zorg en ondersteuning. Het abonnementstarief maakt dat zorg en ondersteuning voor hen goedkoper wordt. Daarom is de verwachting dat meer mensen een beroep doen op de voorziening huishoudelijke verzorging. De toename door het abonnementstarief wordt niet expliciet gemonitord, maar we hebben wel zicht op de toename van het aantal meldingen. Er is een stijging van gemiddeld 20% ten opzichte van het eerste half jaar van 2018. De invoering van het abonnementstarief is hoogstwaarschijnlijk een oorzaak, maar er zijn mogelijk ook nog andere oorzaken voor de forse stijging.

4. Nieuwe financiële afspraken binnen de branche van huishoudelijke verzorging

Een andere ontwikkeling die de financiële houdbaarheid van de voorziening huishoudelijke verzorging onder druk zet, zijn de nieuwe financiële afspraken die gemaakt zijn binnen de branche van huishoudelijke verzorging. Er zijn namelijk nieuwe salarisschalen afgesproken en er is een nieuwe cao algemeen bindend verklaard. Hierdoor is er sprake van een salarisverhoging voor HV-medewerkers. Gemeenten hebben niet aan tafel gezeten, maar krijgen vanwege de verplichting om een reëel tarief te betalen, de rekening doorgeschoven. Vanuit het Rijk zijn we hier beperkt voor gecompenseerd door middel van het acres. In het najaar van 2018 hebben gesprekken met aanbieders plaatsgevonden om te komen tot vernieuwde reële tarieven. Hiermee is duidelijkheid gekomen over de tarieven tot 31 december 2019. Naar aanleiding van de onderhandelingen van 2018 worden opnieuw gesprekken gevoerd met aanbieders om te komen tot reële tarieven voor 2020.

Onderzoek naar verschillende scenario's voor een financieel en juridisch houdbaar systeem

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen, heeft het regionale POHO HV november 2018 opdracht gegeven om onderzoek te doen naar verschillende scenario's voor een juridisch en financieel houdbaar systeem. Het onderzoek is uitgevoerd door T. Robbe, advocaat en

bestuurskundige die gespecialiseerd is in inkoop, aanbesteding, contracten, zorg en sociale zekerheid. Robbe heeft in zijn onderzoek vier scenario's uitgewerkt.

Het regionale POHO HV heeft op 19 juni 2019 ingestemd met het voorstel voor scenario 0, wat inhoudt handhaven van het huidige beleid. Met de aanvullingen:

- dat door zorgaanbieders het gemiddeld aantal uren worden opgenomen in de ondersteuningsplannen;
- dat we vanuit de actualiteiten kijken naar de omstandigheden van de huishoudelijke verzorging en het best passende scenario daarbij;
- dat wordt gestart met het proces voor het ontwikkelen van een normenkader en kwaliteitscontrole.

Op basis van de volgende argumenten hebben we ingestemd met dit scenario:

- We willen de landelijke ontwikkelingen afwachten. De landelijke ontwikkelingen zijn nog niet volledig duidelijk, waardoor het nu moeilijk is om voor een ander scenario en dus een andere inrichting van de voorziening te kiezen. Met de keuze voor scenario 0 kopen we tijd om deze ontwikkelingen af te wachten, zodat we een zorgvuldig proces kunnen inregelen wanneer de kaders wel bekend zijn. Hierdoor bewaren we rust richting cliënten en zorgaanbieders.
- Minister De Jonge heeft een wetswijziging aangekondigd waarin dit scenario juridisch mogelijk wordt gemaakt. Minister De Jonge wil resultaatgericht indiceren een plek geven in de Wmo. Scenario 0 is dus in lijn met wat minister De Jonge beoogd te realiseren.
- Cliënten zijn tevreden over de huidige inrichting van de voorziening huishoudelijke verzorging. Dit blijkt uit de cliënt ervaringsonderzoeken en uit het feit dat het aantal beroepsschriften en bezwaarprocedures te verwaarlozen is. Met het opnemen van gemiddeld aantal uren in het ondersteuningsplan komen we juridisch tegemoet aan het transparant communiceren richting de inwoners over wat ze mogen verwachten van de inzet, zonder verdere inhoudelijke veranderingen ten aanzien van de dienstverlening of aanbieder. De verwachting is dat de tevredenheid hiermee geborgd blijft.
- Zorgaanbieders zijn voorstander van dit scenario. Oriënterend zijn de scenario's besproken op de overlegtafel met de verschillende gecontracteerde aanbieders. Zij gaven aan tevreden te zijn met de huidige manier van inkopen en contracteren. De voorkeur van de aanbieders is dan ook om het huidige contract uit te dienen en de

ontwikkelingen ten aanzien van de wetswijziging eerst af te wachten voordat er verdere aanpassingen worden ingezet.

- Met de keuze voor dit scenario kunnen we goed voorspellen hoe de financiën zich ontwikkelen. Financiële risico's zijn goed in te schatten en daarmee goed te beheersen. De enige onzekere factoren zijn de stijgende kostprijs bij aanbieders en daarmee het reële tarief dat gemeenten moeten betalen en de aanzuigende werking door het abonnementstarief. Maar dat zijn factoren die sowieso spelen, ongeacht welk scenario we kiezen.
- Andere gemeenten in de HV-regio hebben ook ingestemd met dit scenario. Sub-regionaal wordt door gemeenten samengewerkt op het gebied van huishoudelijke verzorging (zonder dat daar een gemeenschappelijke regeling of budget op van toepassing is). De scenario's hebben we besproken in de HV-regio en alle bestuurders van de regio hebben ingestemd met scenario 0.

Vervolgstappen

Regionaal zijn ambtelijk twee werkgroepen geformeerd; een voor de ontwikkeling voor het normenkader en een voor de ontwikkeling van de kwaliteitscontrole. De gemeente Oss is in beide werkgroepen vertegenwoordigd. Daarnaast volgen we de (landelijke) ontwikkelingen op de voet en stellen we onze keuzes bij indien dat nodig is.

Zodra er verdere ontwikkelingen zijn, zullen we u daar over informeren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,